



LENSBARON HANS BERNER SCHILDEN HOLSTEN

Den 25. oktober 1967 døde Hans Heinrich Adam lensbaron Berner Schilden Holsten i en alder af 86 år. Hermed afsluttedes et langt liv i historiens tjeneste, og lensbaronens bortgang er et stort og alvorligt tab for det historiske arbejde på Fyn og for Historisk Samfund.

Hans position som kulturhistoriker og genealog blev kraftigt understreget i 1951, da fagfæller i anledning af hans 70-årsdag udgav et festskrift om dronning Anna Sophie i erkendelse af baronens „mangeartede indsats for dansk adels-, personhistorisk, kultur- og kunsthistorisk forskning som for Fyns almindelige som specielle historie“.

Lensbaron Hans Berner Schilden Holsten blev født den 18. juli 1881 på Holstenshus som søn af lensbaron Adam Christopher og Louise Ella Augusta Fanny Caroline Quaade. 1899 blev han student fra Østersøgades gymnasium og året efter cand. phil. 1911 overtog han administrationen af Langesø, af hvilket gods han i 1923 blev ejer; han blev i 1929 eneejer af Clausholm og var i årene 1923–50 medejer af Holstenshus. I årene 1921–29 var han sognerådsformand i Vigerslev kommune, og desuden sad han i en årrække i bestyrelsen for Foreningen af Skov- og Landejendomsbesiddere i Danmark, for Majoratsforeningen og for Samfundet for dansk Genealogi og Personhistorie; endvidere var han i en årrække medlem af Repræsentantskabet for Fyns Discontokasse.

Dette er den ydre ramme om hans liv. Et billede af sig selv og sin samtid har han givet i sine breve fra 1920–40, der er trykt i slægte-

bogen og som han selv karakteriserer som „meget beskedne beretninger om oftest ganske betydningsløse begivenheder“. Tidligt blev han indfangen af personalhistorien og genealogien og blev en meget kyndig heraldiker. Særlig slægtshistorien fangede hans interesse, og allerede som 10-årig dreng hjemme på Holstenshus syslede han med personalhistorie; han blev da også en fremragende kender af sin slægt og sine ejendommers historie, og det var naturligt, at han blev medlem af redaktionen af „Danske Herregårde ved 1920“.

I 1911 udgav han en bog om dronning Anna Sophie på Clausholm og indledte hermed et historisk forfatterskab, der består af en række bøger og artikler vedrørende slægts- og kulturhistorie. Nævnes skal blot de 8 rigt illustrerede bind af „Lehnbaron Hans Berner Schilden Holstens Slægtebog“, som han udgav sammen med dr. phil. Albert Fabritius. Som en anerkendelse for sit historiske forfatterskab modtog han 1941 den Hjelmstjerne-Rosencroneske stiftelses sølvmedaille, en udmærkelse, som lensbaronen satte stor pris på. Hans store historiske interesse måtte tidligt bringe ham i forbindelse med lokallhistorien. Hurtigt kom han ind i bestyrelsen for Odense og Assens amters Historiske Samfund, blev dets næstformand, siden formand, og ved sammenslutningen af de to fynske amters Historiske Samfund i 1939 blev han formand for Historisk Samfund for Fyns Stift og var dette til sin død. Siden 1933 var han også formand for Nordfyns musæumsforening.

I 27 år var lensbaronen Samfundets formand. I den lange årrække som formand forsømte han ikke nogen generalforsamling, og på de årlige sommerudflugter var hans høje, ranke skikkelse et naturligt centrum. Lensbaronen havde en sjælden evne til at omgås mennesker og til at komme i kontakt med dem. Han holdt af at være omgivet af mennesker og befandt sig godt i kredsen af unge. Karakteristisk for ham var hans nysgerrighed, hans levende optagethed af, hvad der rørte sig i samtiden og hans udprægede sans for detailen. Han kunne være blevet en god musæumsmand, aldrig kom hans charmerende egenskaber så tydeligt frem, som når han viste historisk interesserede

gæster sine samlinger eller en eller anden nyerhvervet genstand; hans glæde over tingene smittede da hans omgivelser.

I mere end 20 år var jeg hans nærmeste medarbejder i Historisk Samfund, lærte at sætte pris på hans retskafne karakter og elskværdige væsen. På mange måder var han en mand af den gamle skole, men også med åbent sind for den tid, han levede i, han prøvede at forstå den og følge med. Lensbaronessen og han åbnede gæstfrit det smukke Langesø, og mange historikere er i tidens løb blevet modtaget her og har nydt hjemmets varme og venlighed. Helt op i sin høje alder var baronen præget af stærk aktivitet, der skulle ske noget, mange, der var yngre, kørte han træt; det var forresten et ord, han næppe selv kendte.

Det er mit indtryk, at han i efteråret egentlig var lidt fornærmet over at være blevet syg, og en oktoberaften ringede han til mig og beklagede sig over, at han virkelig følte sig træt og ikke rigtig kunne komme til kræfter; næste morgen var han død.

Over hoveddøren på Langesø har bygherren i 1775 ladet opsætte følgende indskrift: „For efterkommerne og ikke for mig“. De ord gjorde Hans Berner Schilden Holsten til sine.

Åge Fasmer Blomberg.